

799 Mart. insonuit auribus: ut sive^a illa^b dicti^c Signiferi obliquitas, sive ipsius astri
exeunte. vagus^d in aethere cursus, sive insolita quaedam et numquam praeteritis
retro saeculis lucis^e legitime visa detractio^f faceret.

Quam nos quoque^g diminutionem lunaris formulae perspicatius intuentes^{g*}, eadem,
quae vestris inhererat mentibus, motio nostri quoque cordis tetigit quaerelam^h. Sed 5
tribus a vestra venerandaⁱ indagatione propositis huius diminutionis causis, aliasque^k
tres probabili ratione invenimus causas, unde haec tanta^l diminutio iuxta veterum
indagationem^m multorum defendi potuisset. Nam haec diminutio aspicientibus in
lunari corpore solet fieri post impletam saltusⁿ supputationem, quae per decem^o et^p
novem annos vix tandem implebitur. Ac veluti adproximante ultimo anno circuli 10
decennovenalis^q, quor^r unus dies saltus supputatione transiliendus^s est, saepissime
maior luna aspicitur, quam aetatis ratio ostendat; sic etiam post huius saltus sup-
putationem, in primis circuli decennovenalis^t annis minor saepe invenitur^u, quam
calculantium decantet memoria. Est quoque et altera causa, qua^v minor videri solet
per vices luna, quam calculatio numerantium illam ostendat; dum paulo ante vesperam 15
vel unius^w horae^x tantummodo spatio accenditur luna, quae statim transacto solis
occasu prima supputanda est. Nec mirum, si minor appareat secunda vel tertia vel
in ceteris etiam aetatibus suis luna, quam si post^y unam horam prioris noctis^z accen-
datur et post viginti duas^a vel tres horas, dum ad vesperam pervenerit, prima con-
putetur^b. Et haec poterit esse ratio, ut per vices minor appareat in specie^c, quam 20
computetur in aetate. Sed et haec^d quoque minoratio, in Ariete vel circa eum signis
si lunaris incensio evenerit, saepius considerantibus^e occurrit; ita ut in Arietis signo
miro modo contingere soleat^f lunam prioris mensis novissimam mane videri^g et sub-
sequentis^h novam eiusdem diei vespere apparere in caelo; utpoteⁱ, sexta hora diei
incensa, retro transactam mane et post venientem vespere ostendit. 25

Sed sive^k ex illis, quas^l vestra inseruit auctoritas, causis aliqua fuit^m, sive ex
his, quae nostraⁿ posuit solertia^o; necesse est tamen, ut paschalis^p lunae^q status^r
omnimodis inviolabilis permaneat. Nec enim fieri^s poterit, ut hanc diminutionem
speciei lunaris nemo^t doctorum priorum vel sanctorum patrum vidisset, qui in Niceno
concilio^u rationem paschalis lunae sagaciter invenerunt et catholice^v ordinarunt: ut^w 30
omnimodis perpetuo iure sanctissima^x resurrectionis dominicae festivitas^y in toto orbe
concorditer^z coleretur^a.

Si quae vero huius diminutionis ratio verior^b in Plinio possit repperiri^c, sive
propter^d saltum nuper transactum sive propter bissextum^e prope imminentem, deprecor,
ut vestra^f iubeat prudentia inquirere nobisque solita benivolentiae^g pietate intimare 35
studeat^h. Quia domiⁱ manentibus nostros oculos^k nebulosa aquarum exalatio^l vel

a) sine T, L. b) ullo T; illo P, L, R. c) dictis P. d) vagos P. e) locis R; de add. L.
f) detractatio L. g*) inmentes L. g) quoque R. h) quaedam L. i) veneranda R. k) aliaquae T;
aliasque P, R. l) dim. tanta L. m) indagatione P. n) psaltus L. o) decim T, P, L. p) om. T, P, L.
q) decennovenalis P; XVIII lis R. r) quod L. s) transiliendum P; transilendus L. t) decennove- 40
nalis P. u) inveniatur L. v) quam L. w) huius R. x) orae T, L. y) potest L, corr. in
post R. z) nocturnis P. a) horas add. L. b) comput. L, R. c) appareat in specie R. d) hoc
T, P, L. e) considerationibus L. f) soleat R. g) videre T, P, L. h) subsequentem P; supse-
quentis R. i) utputa P; utpute R. k) si T, P, L. l) quae T, P, L, R. m) fuit T; fiat P, L, R.
n) vestra T. o) solerti L. p) paschalis R. q) luna T, P. r) stans R, T, L; stantus P. s) fierit 45
R (pro fieri pot.). t) ne modo L. u) consilio T, P, L. v) catholicae T, P; caltholicę R. w) et L.
x) sanctissimas P. y) festivitates P. z) corditer T. a) coletur T; coleretur R. b) vereor P.
c) reperiri L. d) propter R. e) bissextum R. f) nostra R. g) benivolentia P; bonivolentiae L.
h) studeat R. i) domi manentibus om. P. k) oculos R. l) exaltatio T, L; exaltacio R.